

Høring - NOU 2014: 1 Ny arvelov og høringsnotat om herreløs arv til frivillige organisasjoner

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke har følgende kommentarer til høringsnotat om ny arvelov:

1. Gjensidig testament: Arvelovsutvalget foreslår å videreføre dagens regel (dagens § 58) om gjensidig testament i ny § 49. 2. ledd. Dagens regel betyr at lengstlevende i mange tilfeller er avskåret fra å sette opp nytt testament.

Skiftelovutvalget har tidligere vurdert denne bestemmelsen og foreslått at lengstlevende skal ha mulighet til å testamentere over sin andel av felleseie og sitt særeie.

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke er ofte involvert i arvesaker der det er konflikt mellom gjensidig testament og testament opprettet av lengstlevende. I noen saker er organisasjonen innsatt som arving av lengstlevende, og i andre er LHL innsatt etter testatorenes felles ønske, uttrykt gjennom et gjensidig testament. I enkelte saker oppstår det et tolkingsspørsmål fordi testamentene ikke harmonerer, og uansett utfall, oppstår det følelsesmessige reaksjoner som i noen tilfeller fører til konflikter.

LHL er for tiden involvert i 2 saker der et nytt testament, opprettet av lengstlevende, er i strid med et gjensidig testament. I begge sakene er LHL tilgodesett i det gjensidige testamentet, mens lengstlevende har opprettet nytt testament til fordel for andre, i strid med det gjensidige etter §58.

I enkelte tilfeller er det grunn til å anta at testatorene ikke var klar over bestemmelsene i §58 ved opprettelsen av det gjensidige testamentet, og i andre saker kan det ha skjedd hendelser i livet som har gjort at lengstlevende har ønsket å endre på bestemmelsene i det gjensidige, i alle fall for sin halvdel av boet.

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke ber om at lovteksten om gjensidig testament formuleres slik at den ikke skaper unødige konflikter, og at den er i tråd med folks vanlige rettsoppfatning.

2. Notartestament: I dag stilles det strenge formkrav ved opprettelsen av testament. Arvelovsutvalget foreslår at det i tillegg til den vanlige måten å opprette testament på skal være mulig å opprette et såkalt notartestament, se forslaget § 34. Et notartestament opprettes ved at testator henvender seg til tingretten som bekrefter testators signatur.

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke støtter forslaget om at det skal bli adgang til å opprette notartestament. I dag søkes det som regel juridisk bistand ved opprettelsen av testament, noe som for enkelte kan være et hinder. Forslaget innebærer at det vil bli enklere å opprette testament enn i dag.

3. Testamentsfullbyrdere. I dagens skiftelov § 87 a er alle andre enn livsarving og ektefelle bundet av testamentsfullbyrderbestemmelse i testamentet. Skiftelovutvalget innga NOU 2007:16 om ny skiftelovgivning hvor det blant annet foreslås en videreføring av dagens bestemmelse (Ny § 6-4 .)

Dette er ikke en direkte del av høringen og er ikke en del av arveloven, men vi tillater oss likevel å komme med en uttalelse til dette punktet fordi det griper dirket inn i arbeidet med

dødsboskifte. Vi opplever alt for ofte at testamentsfullbyrdere ikke har nødvendig kompetanse til å gjennomføre et korrekt skifteoppgjør, og det resulterer i et direkte økonomisk tap for organisasjonen. I tillegg påløper høye kostnader til advokatbistand.

LHL foreslår at loddeiere ikke skal være bundet av en testamentsfullbyrderoppnevning der det er enstemmighet blant loddeierne om å foreta skifteoppgjør uten bistand fra testamentsfullbyrder. Dette er i tråd med andre bestemmelser knyttet til enstemmighet fra loddeiere i forbindelse med skifteoppgjør.

Testators ønsker skal tillegges stor vekt ved oppgjør av dødsbo, og det skal kunne gjøres unntak i tilfeller der det er særlige grunner til at avdøde har oppnevnt testamentsfullbyrder.

4. Forslag om at foreldre skal gis adgang til å sette opp testament når livsarving ikke er testasjonfør. Arvelovsutvalget har kommet med et nytt lovforslag i § 52 3. ledd:

(3) Arvelateren kan bestemme hvordan pliktdelsarv etter arvelateren skal fordeles ved livsarvingens død hvis livsarvingen

- a) mangler evne til selv å opprette testament, jf. § 36, og
- b) denne tilstanden ikke kan ventes å være forbigående, og
- c) livsarvingen ikke etterlater seg livsarvinger, og
- d) livsarvingen ikke har opprettet gyldig testament

LHL støtter en slik adgang. Organisasjonen er i disse dager involvert i en arvesak der livsarving ikke var testasjonfør. Mor har i sin helhet tilgodesett sin datter og skriver følgende i testamentet: "Min datter xxx er ikke testasjonfør. Det er mitt bestemte ønske at gjenværende verdier av min arv etter xxx's død skal gå til Landsforeningen for hjerte- og lungesyke".

LHL har i denne saken akseptert at arven går til xxx's slektsarvinger etter loven.

5. Hva skjer når fast eiendom (gjenstandslegat)er solgt, men midlene fortsatt er i boet?

Utgangspunktet er at en legatar ikke har krav på verdien av et legat som ikke lenger er i boet (arveloven § 66 nr. 4).

LHL har de senere årene ikke vært involvert i arvesaker der denne problemstillingen har vært aktuell. Organisasjonen er arving/legatar i mellom 30 og 50 bo i året, og det er grunn til å anta at det er en problemstilling som vil bli mer aktuell i årene som kommer ettersom flere eldre kommer på sykehjem før de dør.

Eksempel: X etterlater seg testament der LHL er tilgodesett som legatar ved at organisasjonen skal ha hans leilighet når han dør. X kommer på sykehjem pga slag/annen sykdom uten utsikter til å kunne flytte tilbake til leiligheten. Den blir derfor solgt ved hjelp av hjelpeverge/slektninger og pengene satt inn på mannens konto.

Når X dør, er leiligheten (gjenstandslegatet) ikke lenger i behold i boet, og LHL har etter loven ikke krav på verdien av legatet.

LHL har ikke forslag til endring av lovteksten, men vil med dette påpeke det urimelige i loven slik den er utformet i dag og slik bestemmelsen er tenkt forlenget.

LHL, august 2014/HCA